

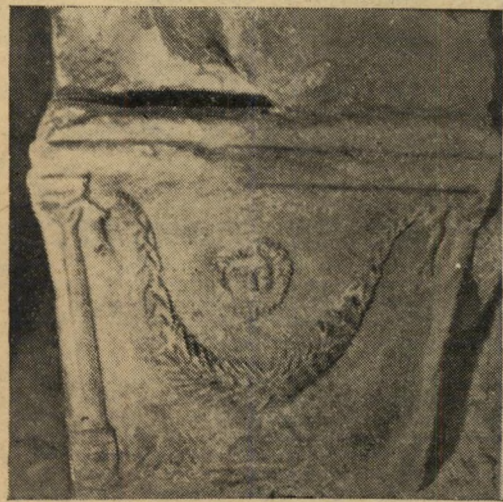
תגליות מדעיות

במערכה מס' 20

«העולם הזה» גאה להקדיש עמודים אלה לפרסום-הבכורה העולמי של תמונות התגליות האחרונות במערכת-הקברים מס' 20 שבבית-שערים. אשר נחשפה בשבועות האחרונים על-ידי החוקר המבריק נחמן אביגד והוצגה רק השבוע לפני אנשי מחקר-העתיקות. המערה העצומה שנחצבה בסלע, על עשרות הסארקופאגים (ארונות-האבן) שלה, מטילה אור חדש לגמרי על אופיו של הישוב העברי בארץ אחרי חורבן הבית השני, שהתכולל והתיוון הרבה יותר מכפי שהיה מקובל להניח עד כה. חקירת המערה נמצאת עוד בשלביה הראשוניים, ויש לצפות לגילויים מרעישים נוספים. כאשר יפרצו את מחסומי המפולת שמאחוריהם עוד חבויים מסדרונות רבים.

האולם העיקרי, שאורכו הגלוי כ־30 מטר, נחסם על-ידי מפולת-אבנים, אשר מאחוריה הוא נמשך עוד 30 מטרים נוספים. משני הצדדים מסתעפים המסדרונות הארוכים והאולמות הגדולים ומלאים ארונות-אבן, שנפרצו כולם על-ידי שודדים לפני מאות בשנים. במערה קבורים, כנראה, אנשים מבני שכבות עממיות שונות, החל מעשירים מופלגים שקנו אולם משלהם ועד אמידים פחות שהסתפקו בכך.

התגלית הסנסציונית ביותר היא ראשו של צאוס הרומאי על ארונו של אחד מנכבדי העדה היהודית, דבר שהיה, כנראה, מקובל. ארון עצום-משקל זה, ניכר היטב בתמונות למעלה ולמטה, הובא מהרי הכרמל למערה זו, החצובה באבן-גיר רך. השודדים, שלא יכלו לשבור את הארון עצמו, פרצו את המכסה. מניחים שהמערה היתה גלויה עד לפני כמה מאות שנים. וכי בדואים שדדו את הכל.

בו. כי האנשים שישבו על הבמה היו בלשים במלוא מובן המלה, עסקו בשפיכות-דמים וברצח המוני. אלא שמקרי רצח אלה אירעו לפני כמה אלפי שנים, והבלשים לא סיענחו אותם בעזרת טביעת-אצבעות ובדיקת עשן סיגריות. תחת זאת אספו שברי חרס, חפרו באדמה, דגרו על כתבים עתיקים. הם היו בלשי-עתיקות — ארכיאולוגים.

ב ילד-העתיקות אינו נופל בדיוקנותו משיטות-המחקר המדעיות ביותר של מעבדה משטרתית מורנית. דיוק זה נובע במידה מכרעת משרי-חרס קטנים, אשר שום אדם נורמלי לא היה שם אליהם את לבו. בכל תקופה ותקופה הכינו לעצמם בני-אדם כלי עבודה ואוכל — קערה למוון, כד למים, תנור לבישול. סגנון הכדים והקערות השתנה בהתמדה: הטכניקה התחלפה, הטעם האמנותי השתנה, השפעות זרות הטביעו חותמן. בחסרו בחיק הארמה נתקל המדען באלפי שברים

(ראה שער) **שערי הקולנוע** של טבעון לא ראו מעולם הסתערות כזאת. בערב הראשון עלה אך בקושי בידי כיתה שלמה של שוטרים לשמור על הסדר. בערב השני גברה יד ההמון, וכנהר איתן העולה על גדותיו שטף את הסדרנים והשוטרים, מילא בידרגע את האולם על 800 מקומותיו, מעבריו ומסדרונותיו, עד למרגלות הבמה — ים של ראשים צעירים וקשישים, מזוקנים וחלקים, גבריים ונשיים. זה בצד זה הצטופפו חיילים משופמים ומדענים יקיים כאים בימים; בני-משקים, סמינריסטיים, עקרות-בית ואנשי-עסקים, שתמהו כיצד נדחפו למאורע זה. המאורע שמשך המון רב זה לא היה הצגת סרט-האהבהבים האיטלקי טנטואליטה, ששמו התנוסס לתפארת מעל לשערי הכניסה. לא נשיקות לוחטות, לא דרמה אנושית מוצעת, לא רדיפה סנסציונית אחרי פושעי המערב הפרוע, לא סיפור בלשים הוליחדי מרתק. בכל זאת היה המאורע קשור בענייני בילוש, ודרמה אנושית מרתקת מאין כמוהו השתקפה